

		Dokumenttyp:	
		Rutin	
		Titel:	
		Rutin för delegering av hälso- och sjukvårdsuppgifter	
Granskad av:	Fastställd av:	Fastställd datum:	Reviderad datum:
MAS/MAR	Verksamhetschef LSS/HSL	20241115	

Rutin för delegering av hälso- och sjukvårdsuppgifter

Innehåll

Syfte 3

Definitioner	3
Ansvar	3
Delegeringsprocessen	4
<i>Delegeringsbeslut</i>	4
<i>Introduktion av nyanställd personal</i>	4
<i>Utbildning, praktisk övning och kunskapskontroll</i>	5
Delegering av läkemedel.....	5
Delegering av insulin	6
Delegering av trakeostomi	7
Delegering av peritonealdialys.....	7
Information och praktisk genomgång inför patientspecifika delegeringar	8
Patientspecifika delegeringar	8
Delegering av arbetsterapeut och fysioterapeut/sjukgymnast	8
Delegering inom LSS (Daglig verksamhet, personlig assistans, servicebostad samt gruppbo- stad).....	9
Delegering över verksamhets- och vårdgivargräns	9
<i>Uppföljning av delegeringsbeslut</i>	9
<i>Förnyelse av delegering</i>	10
Upphörande av delegerings beslut	10
Delegeringsbeslut återkallas.....	10
Hälso- och sjukvårdsuppgifter som INTE får delegeras.....	Fel! Bokmärket är inte definierat.
Relaterade dokument	11
Bilaga 12 <u>C</u> hecklista inför delegering av läkemedel	12
Bilaga 2 <u>H</u> älso- och sjukvårdsuppgifter som får delegeras	14
Bilaga 3 <u>H</u> älso- och sjukvårdsuppgifter som inte får delegeras.....	21

Syfte

Syftet med denna rutin är att säkerställa att processen för delegeringsförfarandet av hälso- och sjukvårdsuppgifter är förenligt med en god och säker vård.

Omfattning

Rutinen omfattar samtliga verksamheter inom Östhammars kommun där kommunen har ett hälso- och sjukvårdsansvar.

Definitioner

En person med:

Formell kompetens: Har legitimation för yrket eller godkänd högskoleutbildning som leder till yrkesexamen enligt särskild examensbeskrivning.

Reell kompetens: Har genom erfarenhet i sin praktiska yrkesverksamhet eller genom fortbildning fått kompetens för den uppgift som avses att delegeras.

Delegering: Innebär överlåtelse av en medicinsk arbetsuppgift från en legitimerad som är formellt och reellt kompetent till någon som saknar formell men har reell kompetens för uppgiften.

Delegat: Den som tar emot en delegering.

Ansvar

Medicinskt ansvarig sjuksköterska (MAS) och medicinskt ansvarig för rehabilitering (MAR), ansvarar för den övergripande delegeringsprocessen. MAS och MAR beslutar om vilka åtgärder som får delegeras.

Enhetschefen ansvarar för att det finns tillräckliga resurser och personal med rätt kompetens för att bedriva en god och säker vård. Det innebär att det måste finnas personal med formell och reell kompetens i tillräcklig omfattning, vilket förutsätter en god planering så att samtliga delegerade arbetsuppgifter kan utföras oavsett tidpunkt.

Hälso- och sjukvårdspersonal (HSL-personal) med formell kompetens får enbart delegera arbetsuppgifter till någon med reell kompetens om det är förenligt med en god och säker vård. Endast HSL-personal kan bedöma om mottagarens kompetens och erfarenhet är tillräcklig för att kunna erhålla en delegering.

Den formella kompetensen erhålls via legitimation. För att få reell kompetens krävs praktisk erfarenhet och lämplighet. Den som delegerar en arbetsuppgift till någon annan, ansvarar för att personen har förutsättningar att fullgöra uppgiften.

Både den som delegerar och delegaten har ett personligt yrkesansvar i delegeringsförfarandet. En vårdgivare kan aldrig besluta eller kräva att någon ska delegera en medicinsk arbetsuppgift. Det krävs alltid en individuell och professionell bedömning av både behov och lämplighet. Bedömningen gör den som delegerar. Ingen är heller tvungen att ta emot en

delegering. Om mottagaren anser att hen saknar den kunskap och den förmåga som krävs ska detta respekteras.

Vid en akut nödsituation kan det vara nödvändigt att legitimerad personal beordrar omsorgspersonal att utföra en specifik arbetsuppgift, exempelvis att ge ett visst läkemedel men detta ska inte betraktas som en delegering. Hela ansvaret ligger kvar på legitimerad personal.

Delegeringsprocessen

Delegeringsprocessen delas upp i fyra steg, där alla steg måste uppfyllas för en säker delegering. I processen involveras förutom delegerande legitimerad personal även enhetschef och omsorgspersonal.

1. Introduktion av nyanställd personal
2. Utbildning, praktisk övning och kunskapskontroll
3. Delegering
4. Uppföljning och förnyad delegering

Delegeringsbeslut

Legitimerad personal gör individuella bedömningar och fattar beslut om en delegering kan ges eller inte. Delegeringsbeslutet är personligt och ska vara tidsbegränsat. Ett delegeringsbeslut får skrivas för max ett år i taget.

På delegeringsbeslutet ska det tydligt framgå:

- Vem som har delegerat uppgiften
- Vem som mottagit delegeringen (namn, personnummer)
- Inom vilken enhet beslutet är giltigt
- Patientens namn och personnummer om det är en patientspecifik delegering
- Vilken arbetsuppgift som är delegerad
- Beslutets giltighetstid (datum då beslutet fattades samt datum när det går ut)

Digitalt delegeringsbeslut i det digitala signeringsverktyget ska användas. För att delegeringen ska vara giltig ska den vara signerad elektroniskt av båda parter, både delegerande person och delegaten.

Berörd enhetschef eller av denne särskilt utsedd person, ska meddelas av delegaten när ett delegeringsbeslut utförs. Delegaten har en kopia i det digitala signeringsverktyget.

Introduktion av nyanställd personal

- Enhetschefen ansvarar för introduktionen på arbetsplatsen. Personal som saknar både utbildning och tidigare vårderfarenhet kan inte delegeras utan reell kompetens.

- Enhetschefen ansvarar för att säkerställa att personal har tillräckliga kunskaper i svenska språket för att förstå, tala, läsa och skriva svenska. Det är ett krav för att den delegerade arbetsuppgiften ska kunna ske på ett patientsäkert sätt.

Utbildning, praktisk övning och kunskapskontroll

- Samtliga delegater ska genomgå en fysisk utbildning i delegering
- Utbildningsmaterial fastställt av MAS och MAR ska användas i samband med utbildning och delegering
- Arbetsterapeut, fysioterapeut/sjukgymnast ansvarar för teoretisk och praktisk utbildning inför delegering av uppgift med delegaten
- Utbildning i läkemedelshantering ska genomföras av samtlig omvårdnadspersonal inför delegering oavsett tidigare vårdutbildning och vårderfarenhet.
- Inför läkemedelsdelegering ska webbutbildningen ”Jobba säkert med läkemedel”, ”Ge insulin” genomföras. Den ger grundläggande kunskaper om läkemedel och läkemedelshantering. Delegaten behöver uppnå godkänt resultat för att vara aktuell för delegering av läkemedel. Diplom ska skrivas ut eller visas digitalt och medtas till delegeringsutbildning samt eventuellt patientansvarig sjuksköterska för att kunna boka in en tid för delegering.
- Enhetschef ansvarar för att möjliggöra, planera och boka in delegeringsutbildning för delegaten
- Enhetschefen ansvarar för att informera patientansvarig sjuksköterska angående ny personal

Delegering av läkemedel

Efter att delegerande patientansvarig sjuksköterska erhållit diplom och godkänd utbildning, där delegaten av en läkemedelsdelegering visat ett godkänt resultat kan en delegering påbörjas. Om det finns felaktiga svar på kunskapstestet ska dessa diskuteras för att bedöma om det är missuppfattningar eller kunskapsbrister. Vid osäkerhet kan ytterligare kunskapstest utföras.

Praktisk genomgång och övning

Vid delegering ska sjuksköterskan gå igenom:

- Lagar, författningar och allmänna råd samt lämpliga rutiner som berör delegering (exempelvis rutin för avvikelshantering).
- Ordinationshandling (både från Pascal och Cosmic)
- Digitalt signeringssystem
- Dosdispenserade läkemedel
- Dosett
- Läkemedel vid behov
- Läkemedel i originalförpackning
- Nödvändig dokumentation för läkemedelshantering (nödlista)

Mottagaren av delegeringen ska tydligt kunna beskriva vad som ska göras och varför. Delegaten ska även visa hur läkemedelshanteringen ska utföras på lämpligt sätt. På så sätt kommer den blivande delegaten av delegeringen kunna visa sin förmåga att fullgöra den delegerade uppgiften.

Kontakt med sjuksköterska ska alltid tas när:

- Delegaten är osäker på hur den delegerade uppgiften ska utföras
- Förändringar och/ eller försämringar i patientens hälsotillstånd upptäcks
- Vid avvikelser gällande läkemedel

Delegering av insulin

För att få delegera insulin krävs att:

- patienten är stabil i sin sjukdom och behandling
- delegaten har god patientkännedom
- delegaten har god kunskap om sjukdomen diabetes
- delegaten har goda kunskaper angående risker vid behandling med insulin och ett förändrat hälsotillstånd

För att få delegering i att ge insulin behöver delegaten ha reell kompetens samt lämplighet för denna uppgift. Berörd enhetschef gör bedömningen om lämplighet tillsammans med patientansvarig sjuksköterska.

Tillfälliga vikarier ska inte erhålla delegering för insulin. Undantaget kan vara känd personal som tidigare haft en insulindelegering, exempelvis om personen varit anställd tidigare men nu arbetar extra, eller vikarier som arbetar ofta. Även här ska dialog om lämplighet ske med berörd enhetschef samt delegerande sjuksköterska.

Praktisk övning och genomgång

Vid delegering av insulin ska sjuksköterskan gå igenom:

- Hälsoplan/vårdplan
- Diabetes typ 1 och 2
- Ordinationshandling
- Signeringslista för insulin samt vidbehovslista
- Kapillärt blodsocker
- Injektionsteknik
- Insulinpennor och sticksäkra pennkanyler
- Blodsockermätare med sticksäkra lancetter och tillbehör
- Hur dokumentationen ska ske samt när kontakt ska tas med sjuksköterska vid högt och lågt blodsocker

Delegaten ska tydligt kunna beskriva vad som ska göras, varför och visa hur det ska utföras på lämpligt sätt. Vid en ny delegering ska delegaten utföra insulingivning minst tre tillfällen med sjuksköterskans överseende innan en delegering kan ges. Den blivande mottagaren av delegeringen ska visa sin förmåga att fullgöra den delegerade uppgiften. Vid omprövning av en delegering bör minst ett praktiskt moment med sjuksköterskans översyn genomföras.

Delegering av trakeostomi

Delegering av trakeostomi får endast utföras efter genomförd utbildning hos regionens specialist sjukvård på kliniskt träningscentrum (KTC) på Akademiska sjukhuset i Uppsala. Legitimerad personal som ska delegera trakeostomi ska ha genomfört utbildningen innan hen kan delegera arbetsuppgiften vidare. Delegaten ska också ha genomgått utbildningen och ta med sig diplommet till delegeringstillfället. Vid förnyelse av delegering ska ansvarig sjuksköterska göra bedömningen om delegaten behöver gå utbildningen på KTC igen.

Praktisk övning och genomgång

Vid delegering av trakeostomi ska sjuksköterskan gå igenom:

- Dokumentation
- Aktuella signeringslistor
- Genomgång av utrustning och material, placering samt handhavandet hos patient
- Praktisk träning i den omfattning som krävs för respektive delegat
- Hantering vid akuta situationer samt akutlåda
- Inför delegering ska personal praktiskt visa samtliga moment inför delegerande sjuksköterska.

Vid en ny delegering bör delegaten utföra praktiska moment vid minst tre tillfällen med sjuksköterskans överseende innan en delegering kan ges. Den blivande delegaten ska visa sin förmåga att fullgöra den delegerade uppgiften. Vid omprövning av en delegering bör minst ett praktiskt moment med sjuksköterskans översyn genomföras.

Delegering av peritonealdialys

Delegering av peritonealdialys får endast utföras efter genomförd utbildning av dialysmottagningen. Legitimerad personal som ska delegera eller handha peritonealdialys ska ha genomfört utbildningen innan hen kan delegera arbetsuppgiften vidare och/ eller utföra arbetsuppgiften självständigt. Delegaten ska ha genomgått utbildningen och ta med sig diplommet till delegeringstillfället.

Praktisk övning och genomgång

Vid delegering av peritonealdialys ska sjuksköterskan gå igenom:

- Dokumentation
- Aktuella signeringslistor
- Genomgång av utrustning och material, placering samt handhavandet hos patient
- Praktisk träning i den omfattning som krävs för respektive delegat
- Hantering vid akuta situationer

Information och praktisk genomgång inför patientspecifika delegeringar

Patientspecifika delegeringar

Viss delegering ska ske patientspecifikt efter genomförd riskanalys.

Exempel på hälso- och sjukvårdsuppgifter som ska delegeras patientspecifikt är:

- Trakeostomi (exempelvis skötsel med kanylård och omläggning av trakeostoma samt sugning av trakeostomi)
- Peritonealdialys
- Ren intermittent katetrisering (RIK)
- Syrgasbehandling med syrgaskoncentrator enligt ordination. Enbart stänga av och på – ej förändring av inställningar
- Byte av CGM-sensor (kontinuerlig glukosmätning) som exempelvis FreeStyle Libre eller motsvarande blodsockersensor
- Enteral nutrition i PEG/ knapp enligt ordination till namngiven patient
- Matning av person med uppenbara sväljningssvårigheter
- Rensugning av övre luftvägar (munhålan)
- Alla delegeringar från AT/FT/SG
- Diabetes typ 1
- Pariboy inhalationsbehandling

Delegering av arbetsterapeut och fysioterapeut/sjukgymnast

Delegering bör ske restriktivt och efter säkerställande av delegatens kompetens, erfarenhet och lämplighet. Arbetsterapeut, Fysioterapeut och Sjukgymnast ansvarar för att ge omvårdnadspersonal relevant utbildning i det som delegeras samt går igenom nödvändiga säkerhetsåtgärder runt eventuella riskfyllda moment.

Delegering får endast utföras om patienten har ett stabilt hälsotillstånd.

Delegering får inte ske om patientens hälsotillstånd är skiftande och en kontinuerlig bedömning krävs vid varje tillfälle arbetsuppgiften utförs.

Vardagsrehabilitering som t ex att ta ut rörligheten i samband med påklädning, förflyttning behöver inte delegeras, utan ska utföras av omvårdnadspersonal. Detta ska framgå i brukarens omvårdnadsplan.

Insatser som kan delegeras

I de fall nedanstående rehabiliteringsinsatser ska överlåtas till omsorgspersonal/personliga assistenter krävs alltid delegering

- Specifik hjälpmedelsanvändning
- Behandling med ståstöd/tippbräda/stårullstol

- På- och avtagning av ortoser och proteser där det bedöms finnas risk för felanvändning
- Specifik kontrakturprofylax
- Behandling med TENS
- Luftning av nackkrage
- Handhavande av hostmaskin (i samverkan med sjuksköterska)

Delegering inom LSS (Dagligverksamhet, personlig assistans, servicebostad samt gruppbostad)

Legitimerad personal som har hälso- och sjukvårdsansvaret för patienten, ansvarar för att delegera personal inom LSS verksamheter vid behov. Hur och när detta sker ska beslutas i samråd med berörd enhetschef. När insatser initieras och ordineras från habiliteringen sker det via *instruktion*. Instruktionen måste vara tydlig och anges skriftligt, samt att praktisk övning tillämpas med stöd av habiliteringens personal. Om enhetschef eller ansvarig legitimerad personal inom kommunal primärvård bedömer att det finns risker, måste ställningstagande ske gällande om den ansvariga för HSL-insatser behöver utföra en delegering. Delegeringen sker i dessa fall i samråd med habiliteringen.

Delegering över verksamhets- och vårdgivargräns

Delegering kan ske över organisatoriska verksamhetsgränser. Förutsättningen för en sådan delegering är att delegaten har tillåtelse från sin arbetsledning att utföra uppgiften. Det innebär att den som avser att delegera över en verksamhets- eller vårdgivargräns först måste samråda med delegatens enhetschef. Vid oklarheter ska diskussion föras med kommunens MAS/MAR som är ytterst ansvarig i kommunen för att delegeringar sker på ett korrekt sätt.

Uppföljning av delegeringsbeslut

Uppföljning av delegeringsbeslut planeras individuellt utifrån behov och delegerad arbetsuppgift. Minst en uppföljning under tidsperioden för delegeringen ska utföras. Detta ska ske innan omprövning av delegeringsbeslutet och kan innehålla:

- Uppföljningssamtal med delegaten där syftet i huvudsak är att få kännedom om hen känner sig trygg med uppgiften samt om det finns några frågor kring utförandet
- Praktisk uppföljning bör göras, vilket möjliggör handledning och lärande för delegaten samt ett sätt för legitimerad personal att se att arbetsuppgiften faktiskt utförs på ett korrekt sätt. Delegerande Hälso- och sjukvårdspersonal bör göra tio stickprovskontroller per år inom sin verksamhet
- Om det finns eventuella avvikelser eller svårigheter ska dessa diskuteras
- Avstämning med berörd enhetschef ska göras

Förnyelse av delegering

- Ansvar för att ett delegeringsbeslut förnyas åligger både den som delegerat hälso- och sjukvårdsuppgiften, delegaten och ansvarig chef på respektive enhet. Vid en förnyelse av delegering ska en uppföljning göras och ett nytt kunskapstest utföras i webbutbildningen ”Jobba säkert med läkemedel” och/eller ge insulin. Om delegaten redan genomgått utbildningen behöver endast testet utföras på plats under ordnade former. Ett nytt diplom lämnas till delegerande sjuksköterska vid godkänt resultat.

Upphörande av delegerings beslut

Delegeringsbeslut upphör att gälla

- När datum för delegeringen passerat
- När legitimerad personal avslutar sin tjänst
- När delegaten avslutar sin tjänst inaktiverar enhetschefen delegaten i det digitala signeringssystemet.
- När den som delegerat upplever att omständigheter kräver det
- När MAS/MAR upplever att omständigheter kräver det

Delegeringsbeslut återkallas

Om ett delegeringsbeslut inte är förenligt med god och säker vård ska det omedelbart återkallas. Återkallande av delegeringsbeslut ska göras muntligt med delegaten och inaktiveras i det digitala delegeringssystemet.

Följande personer kan återkalla delegeringsbeslut:

- Legitimerad personal som fattat delegeringsbeslutet
- Annan legitimerad personal inom yrkesgruppen som har uppmärksammat att uppgiften inte utförs på ett säkert sätt
- MAS och MAR

Återkallande av delegeringsbeslut kan göras när det exempelvis omfattar följande brister:

- Allvarliga händelser där patienten riskerat att drabbas av eller har drabbats av en vårdskada
- Förväxling av patient/ läkemedel
- Oaktsamhet i utförandet delegerade arbetsuppgifter samt vid upprepad oaktsamhet

Berörd enhetschef samt MAS/MAR ska meddelas gällande beslut av återkallelse av delegering.

Relaterade dokument

- Delegering av arbetsuppgifter inom hälso- och sjukvård och tandvård (SOSFS 1997:14)
- Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om ordination och hantering av läkemedel i hälso- och sjukvård (HSLF-FS 2017:37)
- Hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) HSL
- Hälso- och sjukvårdsförordning (2017:80)
- Patientsäkerhetslag (2010:659) PSL
- Patientsäkerhetsförordning (2010:1369)
- *Vem får göra vad i hälso- och sjukvården och tandvården?* Socialstyrelsen
- Grundläggande kunskaper hos personal som arbetar i socialtjänstens omsorg om äldre (SOSFS 2011:12)
- Användning av medicintekniska produkter inom hälso- och sjukvården (SOSFS 2008:1)

Bilaga 1

Checklista inför delegering av läkemedel

Namn	Arbetsplats	Ansvarig chef

Punkterna nedan ska visas för den nyanställda av handledaren under introduktionen. Signatur och datum fylls i, både av handledare och den nyanställda, som bekräftelse på att båda parter är överens att momentet är utfört. När samtliga moment är genomförda lämnas blanketten till enhetschef för genomgång av checklistans sista punkter.

Förberedelser	Handledare	Nyanställd
Det kan vara en fördel att först genomgå webbutbildningen, sedan öva praktiskt och därefter göra kunskapsprovet.		
<ul style="list-style-type: none"> Lämna ut introduktionsmaterial, länk till webbutbildning <i>Jobba säkert med läkemedel</i>, samt länk till instruktionsfilmerna för digitalt signeringsystem 		
Moment i läkemedelshanteringen		
Visa alla led i läkemedelshanteringen, den nyanställda får själv prova alla moment, <i>utom</i> att överlämna läkemedel.		
<ul style="list-style-type: none"> Identitetskontroll 		
<ul style="list-style-type: none"> Ordinationshandlingar: <i>Receptutskrift Pascal</i> och <i>Aktuella läkemedel Region Uppsala</i> 		
<ul style="list-style-type: none"> Läkemedelsskåp 		
<ul style="list-style-type: none"> Stående ordinationer i digitalt signeringsystem 		
<ul style="list-style-type: none"> Vidbehovsordinationer och beställning av läkemedel i helförpackning i digitalt signeringsystem 		
<ul style="list-style-type: none"> Narkotiska läkemedel med tillhörande förbrukningsjournal i digitalt signeringsystem 		
Doseringsformer		
Visa de olika doseringsformerna, förklara hur dospåsen öppnas, hur en dosett fungerar och vad som är viktigt att tänka när läkemedel tas ur originalförpackning.		
<ul style="list-style-type: none"> Dospåse 		
<ul style="list-style-type: none"> Dosett 		
<ul style="list-style-type: none"> Originalförpackning 		
Läkemedelsformer		
Visa de olika läkemedelsformerna och hur de administreras patientsäkert.		
<ul style="list-style-type: none"> Tabletter, kapslar, resoribletter, brustabletter 		
<ul style="list-style-type: none"> Mixturer, orala lösningar 		
<ul style="list-style-type: none"> Dospulver 		
<ul style="list-style-type: none"> Inhalationer 		
<ul style="list-style-type: none"> Suppositorier 		
<ul style="list-style-type: none"> Klysma/rektalväska 		

• Vagitorier, vaginalkräm		
• Ögon-, öron- och näsdroppar		
• Salvor, krämer, geler		
• Depotplåster		

Den anställde bedöms ha förutsättningar att arbeta patientsäkert med läkemedel och uppfyller i övrigt de krav som finns på delegeringsmottagaren i riktlinje <i>Delegering av medicinska arbetsuppgifter</i> enligt nedan.	Enhetschef
Den anställda har kännedom om de patienter som den ska administrera läkemedel till.	
Den anställda har fyllt 18 år.	
Den anställde har enskilt och i arbetsplatsens lokaler genomfört webbutbildningen <i>Jobba säkert med läkemedel</i> och har uppvisat diplom för godkänd utbildning.	
Den anställda förstår instruktioner, såväl skriftliga som muntliga och kan rapportera korrekt i tal och skrift.	

Efter genomgången och signerad checklista bokas den anställde till delegeringsutbildning hos sjuksköterska.

Denna checklista samt diplom för godkänd webbutbildning *Jobba säkert med läkemedel* ska visas upp för delegerande sjuksköterska senast vid undervisningstillfället inför delegering.

Bilaga 2

Hälso- och sjukvårdsuppgifter som får delegeras

Delegering av sjuksköterska		
Uppgift	Kompetens/förutsättningar	Område/enhet enskild patient
Överlämna iordningställda läkemedel samt övervaka eller vid behov bistå vid intag av läkemedel och signera i digitalt signeringssystem	1. Webbutbildning <i>Jobba säkert med läkemedel</i> och godkänt kunskapsprov. 2. Utbildning och praktisk genomgång av sjuksköterska.	Inom område/enhet
Från originalförpackning ge ögondroppar/ögonsalva, örondroppar, klysma, suppositorier, brustabletter, vagitorier, nässpray, inhalationspulver från inhalator och signera i digitalt signeringssystem	1. Webbutbildning <i>Jobba säkert med läkemedel</i> och godkänt kunskapsprov. 2. Utbildning och praktisk genomgång av sjuksköterska.	Inom område/enhet
Iordningsställa och ge flytande läkemedel enligt ordination och signera på signeringslista. Ej narkotiska/potenta flytande läkemedel.	1. Webbutbildning <i>Jobba säkert med läkemedel</i> och godkänt kunskapsprov. 2. Utbildning och praktisk genomgång av sjuksköterska.	Inom område/enhet
Överlämna vidbehovsläkemedel enligt ordination och instruktion och signera i digitalt signeringssystem	1. Webbutbildning <i>Jobba säkert med läkemedel</i> och godkänt kunskapsprov. 2. Utbildning och praktisk genomgång av sjuksköterska.	Inom område/enhet
Applicera läkemedelsplåster inklusive plåster mot smärta enligt ordination och signera digitalt signeringssystem	1. Webbutbildning <i>Jobba säkert med läkemedel</i> och godkänt kunskapsprov. 2. Utbildning och praktisk genomgång av sjuksköterska.	Inom område/enhet
Inhalationsbehandling	1. Webbutbildning <i>Jobba säkert med läkemedel</i> och godkänt kunskapsprov. 2. Utbildning och praktisk genomgång av sjuksköterska.	Inom område/enhet

<p>Administrera förfyllda sprutor av antikoagulantia, subkutant</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Webbutbildning <i>Jobba säkert med läkemedel</i> och godkänt kunskapsprov. 2. Utbildning och praktisk genomgång av sjuksköterska. 3. Praktiskt gett patient injektion under överinseende av sjuksköterska innan delegering. <p>Delegeras till undersköterska.</p>	<p>Inom område/enhet</p> <p>Riskanalys avseende dosering och behandlingssyfte</p>
<p>Narkotiska/potenta flytande läkemedel</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Webbutbildning <i>Jobba säkert med läkemedel</i> och godkänt kunskapsprov. 2. Utbildning och praktisk genomgång av sjuksköterska. 3. Doserat läkemedlet och visat praktiskt handhavande under överinseende av sjuksköterska innan delegering. 	<p>Enskild patient</p> <p>Riskanalys</p>
<p>Administrera förfylld engångsspruta – adrenalinpenna – för intramuskulär injektion hos patienter med <i>känd risk</i> för allvarlig allergi och som har en <i>stående vidbehovsordination</i>.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Webbutbildning <i>Jobba säkert med läkemedel</i> och godkänt kunskapsprov. 2. Utbildning och praktisk genomgång av sjuksköterska. 	<p>Enskild patient</p> <p>Riskanalys</p>
<p>Iordningställa och ge injektion med insulinpenna till patient med stabilt blodsocker.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Webbutbildning <i>Jobba säkert med läkemedel</i> med godkänt kunskapsprov. 2. Webbutbildning <i>Ge insulin</i> med godkänt kunskapsprov 3. Teoretisk och praktisk utbildning med sjuksköterska enligt fastställd rutin. 4. Praktiskt gett patient injektion vid minst tre tillfällen under överinseende av sjuksköterska innan delegering. 	<p>Inom område/enhet</p>
<p>Kramplösande klysmen enligt stående vidbehovsordination. Delegeras endast vid känd orsak till kramprisk.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Webbutbildning <i>Jobba säkert med läkemedel</i> och godkänt kunskapsprov. 2. Utbildning och praktisk genomgång av sjuksköterska. 	<p>Inom område/enhet</p>

<p>Att till enskild patient ge kramlösande munhålelösning med hjälp av munhålespruta. Detta vid stående vidbehovsordination vid känt behov.</p>	<p>1. Webbutbildning <i>Jobba säkert med läkemedel</i> och godkänt kunskapsprov. 2. Utbildning och praktisk genomgång av sjuksköterska.</p>	<p>Inom område/enhet</p>
<p>Venprovtagning Ej blodgruppering/BAS-test</p>	<p>1. Utbildning och praktisk genomgång av sjuksköterska. 2. Praktiskt utfört momentet på patient under överinseende av sjuksköterska. Delegeras till undersköterska.</p>	<p>Inom område/enhet</p>
<p>Kapillärprovtagning/p-glukos</p>	<p>1. Utbildning och praktisk genomgång av sjuksköterska. 2. Praktiskt utfört momentet på patient under överinseende av sjuksköterska.</p>	<p>Inom område/enhet</p>
<p>Peritonealdialysbehandling</p>	<p>1. Utbildning på Akademiska sjukhuset 2. Praktisk genomgång av sjuksköterska. 3. Praktiskt utfört momentet på patient under överinseende av sjuksköterska. Delegeras restriktivt till avdelad/mindre grupp av personal.</p>	<p>Enskild patient Riskanalys</p>
<p>Ren intermittent kateterisering (RIK) i okomplicerade fall. Grundorsaken till behovet av RIK ska vara utredd.</p>	<p>1. Utbildning och praktisk genomgång av sjuksköterska. 2. Praktiskt utfört momentet på patient under överinseende av sjuksköterska. Delegeras till undersköterska.</p>	<p>Enskild patient</p>
<p>Byte av CGM-sensor för kontinuerlig glukosmätning.</p>	<p>1. Utbildning och praktisk genomgång av sjuksköterska. 2. Praktiskt utfört momentet under överinseende av sjuksköterska.</p>	<p>Enskild patient</p>

<p>Avancerad sårbehandling</p>	<p>1. Utbildning och praktisk genomgång av sjuksköterska.</p> <p>2. Praktiskt utfört momentet på patient under överinseende av sjuksköterska.</p> <p>Delegeras till undersköterska.</p>	<p>Enskild patient</p>
<p>Enteral nutrition vid en (1) infart, inkluderat administration av läkemedel.</p> <p>I delegeringen ingår handhavande av pump, sondaggregat, typ av sondmat som är ordinerat, skötsel av stomat, det vill säga hela förfarandet.</p> <p>Det ska framgå av delegeringsbeslutet vilken typ av sond det är.</p> <p>Delegeras ej om patient har intravasal och/eller epiduralkateter, eller där övriga flera infartsvägar finns med risk för förväxling.</p>	<p>1. Utbildning och praktisk genomgång av sjuksköterska enligt fastställt material <i>Delegering sond - hemsjukvård</i>.</p> <p>2. Praktiskt utfört momentet på patient under överinseende av sjuksköterska.</p> <p>Delegeras till undersköterska/erfaren reellt kompetent personal/personliga assistenter.</p>	<p>Enhet/område</p> <p>sjuksköterska bedömer om det ska vara enskild delegering</p>
<p>Sugning av övre luftvägar - munhåla</p>	<p>1. Utbildning och praktisk genomgång av sjuksköterska.</p> <p>2. Praktiskt utfört momentet på patient under överinseende av sjuksköterska.</p>	<p>Enskild patient</p> <p>Risikanalys</p>
<p>VAC behandling av sår</p>	<p>1. Utbildning och praktisk genomgång av sjuksköterska.</p> <p>2. Praktiskt utfört momentet hos den enskilde under överinseende av sjuksköterska.</p> <p>Delegeras till undersköterska.</p>	<p>Enskild patient</p>
<p>Specifik delegering</p>		
<p>Kanylård och rengöring av trakeostoma</p>	<p>Delegeras ej normalt. Kan delegeras som specifik delegering till personal i små arbetsgrupper, exempelvis inom personlig assistans på namngiven patient.</p>	<p>Enskild patient</p> <p>Risikanalys</p> <p>Informera MAS</p>

	<ol style="list-style-type: none"> 1. Utbildning på Akademiska sjukhuset. 2. Praktisk genomgång av sjuksköterska. 3. Praktiskt utfört momentet hos patient under överinseende av sjuksköterska. 	
Hostmaskin	<p>Kan delegeras som specifik delegering till personal i små arbetsgrupper, exempelvis inom personlig assistans på namngiven patient.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Utbildning på Akademiska sjukhuset. 2. Praktisk genomgång av sjuksköterska. 3. Praktiskt utfört momentet på patient under överinseende av sjuksköterska och fysioterapeut/sjukgymnast. 	<p>Enskild patient</p> <p>Riskanalys</p> <p>Informera MAS</p>
Hemventilator	<p>Kan delegeras om specifik delegering till personal i små arbetsgrupper, exempelvis inom personlig assistans på namngiven patient.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Utbildning på Akademiska sjukhuset 2. Praktisk genomgång av sjuksköterska hos den enskilde patienten. 3. Praktiskt utfört momentet på patient under överinseende av sjuksköterska. 	<p>Enskild patient</p> <p>Riskanalys</p> <p>Informera MAS</p>
Oxygenbehandling	<p>Ansvar för oxygenbehandling kan inte delegeras. Omvårdnadspersonal kan dock ges erforderlig utbildning för att självständigt kunna utföra vissa arbetsuppgifter i samband med sådan behandling. Personalens reella</p>	<p>Enskild patient</p> <p>Riskanalys</p> <p>Informera MAS</p>

	kompetens avgör vilka moment som kan utföras. Vid oxygenbehandling är det av största vikt att följa de säkerhetsföreskrifter som finns.	
Spolning av urinkateter delegeras endast vid känd problematik med grumlig urin och behov av spolning. Ej till nytillkomna besvär/symtom som blodig urin/smärta.	Kan delegeras som specifik delegering till personal i små arbetsgrupper, exempelvis inom personlig assistans på namngiven patient. 1. Utbildning av sjuksköterska. 2. Praktiskt ha utfört spolning hos den enskilde under överinseende av sjuksköterska.	Enskild patient Riskanalys
Delegering från arbetsterapeut, fysioterapeut/sjukgymnast	Kompetens/förutsättningar	Område/enhet enskild patient)
Specifik hjälpmedelsansvändning	T ex drivaggregat elektrisk rullstol, Teoretisk utbildning och praktisk genomgång av arbetsterapeut, fysioterapeut/sjukgymnast.	Enskild patient Riskanalys
Tippbräda/ståstöd/stårullstol	Teoretisk utbildning och praktisk genomgång av fysioterapeut/sjukgymnast.	Enskild patient Riskanalys
På- och avtagning av ortoser och proteser där det bedöms finnas risk för felanvändning	Teoretisk utbildning och praktisk genomgång av arbetsterapeut, fysioterapeut/sjukgymnast.	Enskild patient Riskanalys
Specifik kontraktursprofylax	Teoretisk utbildning och praktisk genomgång av fysioterapeut/sjukgymnast eller arbetsterapeut.	Enskild patient Riskanalys
TENS	Teoretisk utbildning och praktisk genomgång av fysioterapeut/sjukgymnast	Enskild patient Riskanalys
Luftning av nackkrage	Teoretisk utbildning och praktisk genomgång av fysioterapeut/sjukgymnast.	Enskild patient Riskanalys
Handhavande av hostmaskin	Kan delegeras som specifik delegering till personal i små	Enskild patient

	<p>arbetsgrupper, exempelvis inom personlig assistans på namngiven patient.</p> <ol style="list-style-type: none">1. Utbildning på Akademiska sjukhuset.2. Praktisk genomgång av sjuksköterska och fysioterapeut/sjukgymnast3. Praktiskt utfört momentet på patient under överinseende av sjuksköterska och fysioterapeut/sjukgymnast.	<p>Riskanalys</p> <p>Informera MAS</p>
--	--	--

Bilaga 3

Hälso- och sjukvårdsuppgifter som inte får delegeras

- Vård i livets slut, bedömning av behov av smärtlindring, symtomkontroll
- Bedöma och konstaterande av dödsfall
- Intravenös och intramuskulär behandling/ injektion
- Infusion och transfusion
- Skötsel av och behandling via en central venport
- Inläggning av och/ eller skötsel av perifer venkateter
- Insulinpennor med refill
- Ordningställande av läkemedel i dosett
- Kontroll av dosdispenserade läkemedel
- Kateterisering av urinblåsan
- Omläggning/ spolning av njurkateter
- Nedsättning av sond samt byte av PEG/ knapp
- Ordinationer och förskrivningar
- Har en patient flera infartsvägar ska delegering ske restriktivt. En riskbedömning ska alltid utföras. Enhetschef och MAS ska informeras innan delegering sker eftersom flera infartsvägar ökar risken för förväxling markant.
- Venprovtagning från venösa infarter
- Instillationer
- Akupunktur, personen som utför behandling ska vara både formellt och reellt kompetent
- Nasogastrisksond är vanligtvis inte en uppgift som åligger kommunens hälso- och sjukvård. Vid enstaka fall kan det dock bli aktuellt under en begränsad period. Det är i sådana fall alltid en sjuksköterskeuppgift och får inte delegeras ut. Ska alltid föregås av en riskbedömning.
- Träning under bedömningsfas
- Undersökning av smärttillstånd och funktionsstörning i rörelseapparaten
- Utformning och uppföljning av individuella träningsprogram
- Bedömningar samt analys av patientens funktions- och aktivitetsförmåga
- Förskrivning av medicintekniska produkter
- Utprovning/inställning/träning i användning av hjälpmedel t.ex. rollator, transportrullstol, tröskelramper